

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
ZESPÓŁ REALIZACJI 00 - 503 W A R S Z A W A
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17 TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET: <http://www.korpo.pol.pl/cbos> E-mail: cbos@pol.pl

BS/143/128/94

SPOŁECZNA AKCEPTACJA HOMOSEKSUALIZMU

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, SIERPIEŃ '94

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Homoseksualiści żyją w naszym społeczeństwie i wydaje się to obecnie oczywiste. Nadal jednak dla wielu osób jest to temat tabu. Decyduje o tym zapewne nie tylko problematyka, ale także brak wolnego od wulgaryzmów, neutralnego języka dotyczącego spraw związanych z tą sferą naszego życia.

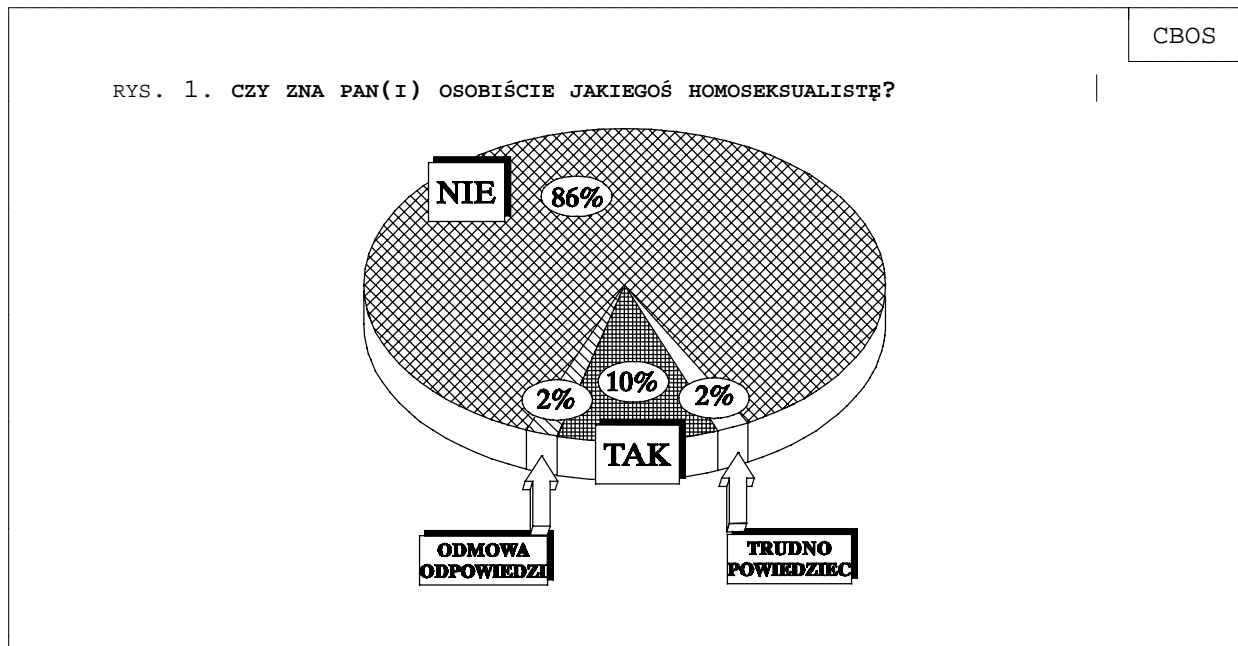
Problem stosunku do mniejszości - nie tylko seksualnych - poruszany jest najczęściej w pogłębionych badaniach akademickich. Społeczna akceptacja osób o odmiennej orientacji seksualnej, z konieczności ujęta wycinkowo, była także jednym z tematów czerwcowego sondażu CBOS¹.

Społeczny dystans

Na stosunek do mniejszości seksualnych, podobnie jak do innych typów grup mniejszościowych, może, ale nie musi wpływać osobisty kontakt z ich przedstawicielami. Naturą stereotypów, które grają główną rolę w społecznej akceptacji lub odrzucaniu grup, jest brak związku z osobistym doświadczeniem osób posługujących się nimi.

Pomimo to interesowało nas, ile osób ma świadomość codziennych kontaktów z osobami o homoseksualnej orientacji. Osobistą znajomość z homoseksualistą deklarował co dziesiąty badany (rys. 1). Najczęściej byli to mieszkańcy wielkich miast oraz osoby z wykształceniem wyższym i średnim.

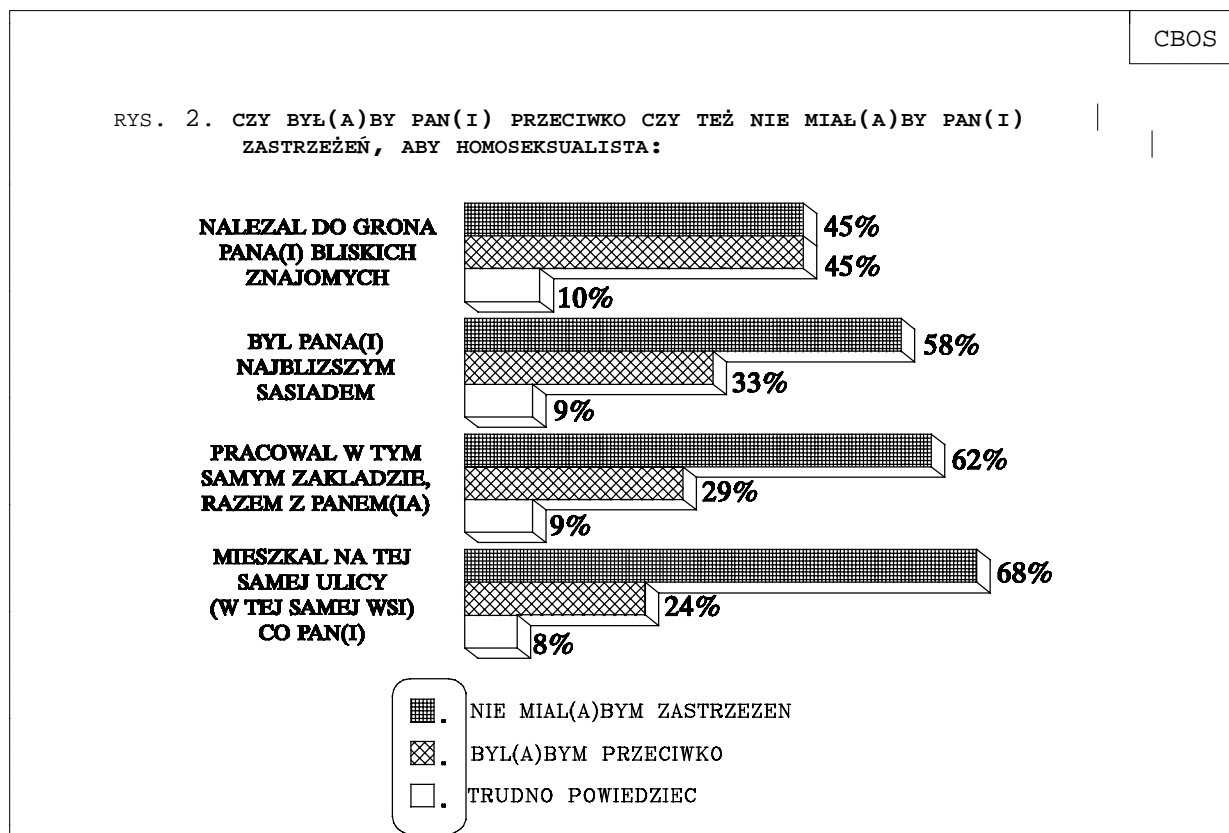
¹ Badanie "Aktualne problemy i wydarzenia" (50) zrealizowano w dniach 17-20 czerwca '94 na ogólnopolskiej reprezentatywnej próbie losowej dorosłej ludności (N=1197).

Taki rozkład odpowiedzi nie świadczy zapewne o tym, iż homoseksualizm jest rozpowszechniony przede wszystkim w tych środowiskach, ale że cechuje je mniejsza pruderia. W dużym mieście i wśród ludzi wykształconych prawdopodobnie łatwiej się przyznać do bycia homoseksualistą, łatwiej także mówić o tych problemach.

Homoseksualistów cechuje pewna odmienność. Jak dalece jednak jest ona ważna dla pozostałej części społeczeństwa? Odpowiedzi respondentów na kolejne pytania ankiety jasno wskazują, że pewna część badanych nie życzy sobie jakichkolwiek bliskich kontaktów z homoseksualistami (rys. 2). Najtrudniej zaakceptować jest taką osobę jako bliskiego znajomego, najłatwiej - jako dalekiego sąsiada (z tej samej wsi lub ulicy)². Akceptacja różnych stopni bliskości homoseksualistów w przestrzeni społecznej pokazuje, w jakim stopniu, jako grupa, są oni postrzegani jako "swoi", w jakim zaś jako "obcy"; czy ich odmienność mieści się w spektrum dopuszczalnych zróżnicowań czy też nie może być zaakceptowana.

² Por. tabele aneksowe.

Syntetyczna miara dystansu społecznego respondentów w stosunku do homoseksualistów - uzyskana z czterech wskaźników przedstawionych na powyższym rysunku - wykazała, że:

- ◆ 40% ankietowanych nie zachowuje żadnego dystansu w stosunku do osób o innej orientacji seksualnej. Oznacza to, iż akceptują oni homoseksualistę jako współuczestnika życia społecznego;
- ◆ 31% respondentów zachowuje się z pewną rezerwą wobec homoseksualistów. Badani ci nie w pełni ich akceptują, ale nie wykluczyliby ich ze społeczności lokalnej;
- ◆ 29% społeczeństwa charakteryzuje się natomiast największym dystansem (poczuciem obcości) w stosunku do homoseksualistów, tzn. nie akceptuje ich, nie chciałoby mieć z nimi żadnych osobistych kontaktów.

Akceptacja lub odrzucenie homoseksualistów najsilniej jest uzależniona od wykształcenia badanych, częstości uczestniczenia w praktykach religijnych (znacznie słabiej natomiast od deklarowanej "głębokości wiary") oraz ich wieku³.

³ Zastosowano analizę regresji.

Homoseksualistów najczęściej odrzucają osoby starsze, mniej wykształcone, stosunkowo często uczestniczące w praktykach religijnych; częściej także mieszkańcy wsi niż miast. Akceptują ich natomiast przede wszystkim respondenci młodzi, lepiej wykształceni, a także mieszkańcy wielkich miast.

Wydaje się, że opisany wyżej związek stosunku do osób o homoseksualnej orientacji z cechami społeczno-demograficznymi jednostek jest trwały, o czym świadczą wyniki badań CBOS na ten temat z 1988 roku⁴.

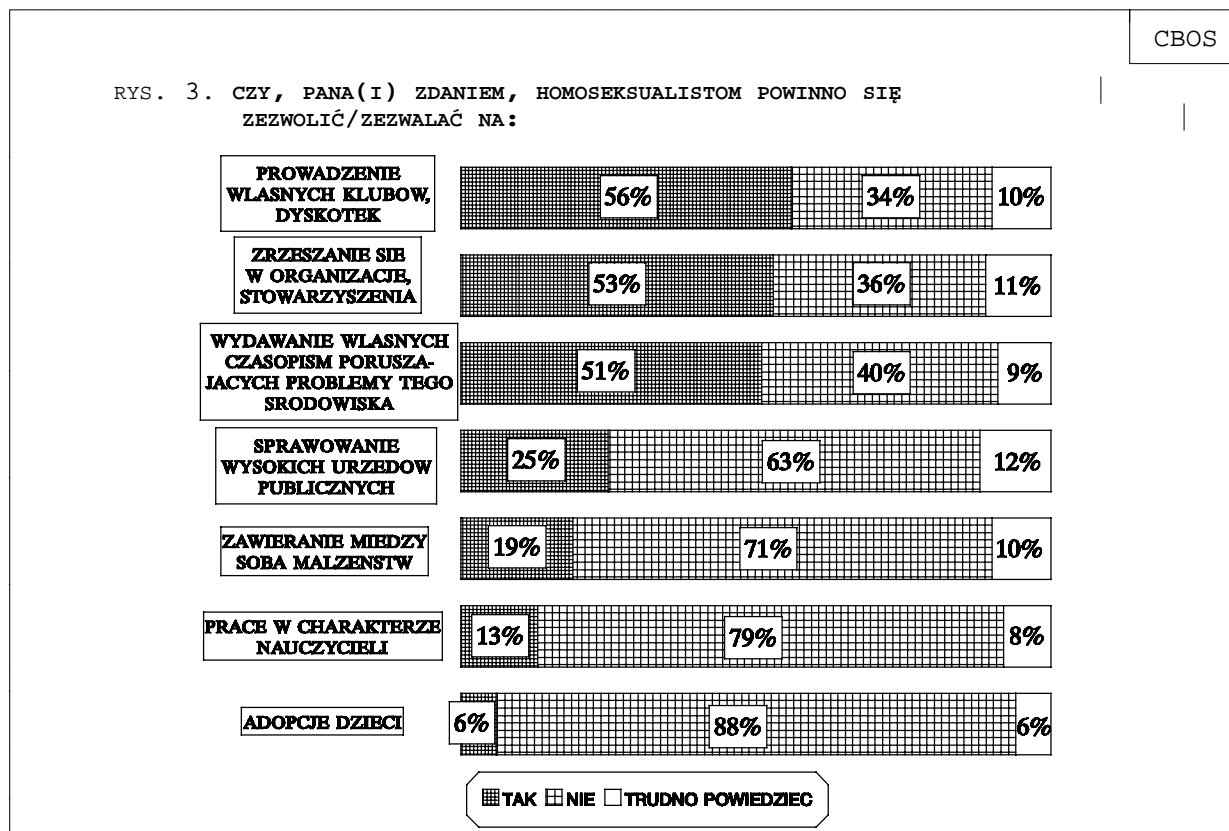
Najbardziej otwarci na ludzi o innej orientacji seksualnej są respondenci, którzy deklarują, że znają homoseksualistę osobiście. Można więc powiedzieć, że nieznanostwo takich ludzi wywołuje lęk, który można określić jako lęk przed innością. Poznanie homoseksualisty powoduje być może rozwianie tych obaw. Wniosek ten obarczyć trzeba jednak wieloma zastrzeżeniami. Zetknięcie się z homoseksualistami częściej zapewne deklarują osoby, które są pozytywnie do nich nastawione.

Pełnowartościowi członkowie społeczeństwa *versus* "nisza dla dewiantów"

Orientacja seksualna, choć nie ma bezpośredniego wpływu na pełnienie ważnych funkcji społecznych, zdaje się mieć znaczenie dla znacznej grupy społeczeństwa.

Respondenci skłonni są zezwolić homoseksualistom na taką aktywność społeczną, która zamyka się w ramach ich środowiska (prowadzenie własnych klubów, dyskotek, zrzeszanie się w organizacje, stowarzyszenia, wydawanie własnych czasopism poruszających tematy tego środowiska). Inne działania - zwłaszcza takie, które miałyby związek z wychowaniem młodego pokolenia - spotykają się ze sprzeciwem większości badanych (rys. 3).

⁴ Por. komunikat z badań CBOS "Opinie o homoseksualizmie. Tolerancja czy potępienie?", listopad '88.

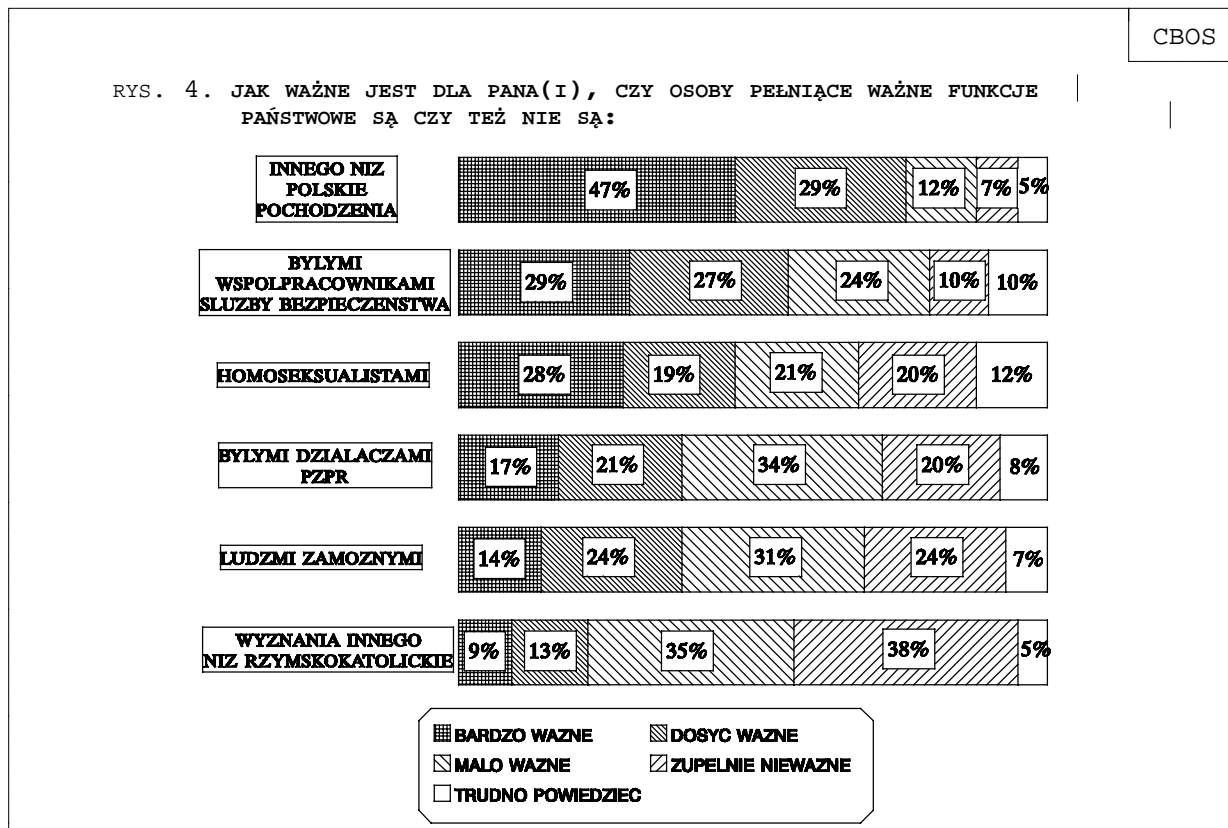

Badani, którzy deklarują, że znają osobiście homoseksualistę, znacznie częściej niż pozostali uważają, że ludzie ci powinni mieć prawo zrzeszania się w organizacje, stowarzyszenia, wydawania własnych czasopism, sprawowania wysokich urzędów publicznych. Jednak jeśli chodzi o zawieranie między sobą małżeństw, pracę w charakterze nauczycieli oraz adopcję dzieci, to także osoby znające homoseksualistów w większości są przeciwko zezwalaniu im na to.

Osobiste kontakty z homoseksualistami sprzyjają więc akceptacji ich różnych działań społecznych. I odwrotnie - respondenci, którzy chętnie usunęliby homoseksualistów ze swego otoczenia, częściej niż inni sprzeciwiają się ich pełnej aktywności społeczno-zawodowej.

Jak stwierdziliśmy, dla części społeczeństwa istotna jest orientacja seksualna osoby pełniącej funkcje publiczne. Jak dalece jest to ważne - w kontekście innych cech - pokazano na rysunku 4. W opinii badanych, najbardziej istotne wydaje się to, czy osoba pełniąca ważne funkcje publiczne jest innego niż polskie pochodzenia, najmniej natomiast - czy jest wyznania rzymskokatolickiego. Homoseksualizm jest natomiast prawie tak samo ważny jak współpraca ze

Służbą Bezpieczeństwa i nieco bardziej niż to, że ktoś był działaczem Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej.

Przejawiana przez część ankietowanych skłonność do odmawiania homoseksualistom prawa do pełnienia funkcji państwowych jest kolejnym wskaźnikiem nietolerancji społeczeństwa.

Jak ich nazywamy?

Przed serią pytań o stosunek do homoseksualistów, respondentom zadano następujące pytanie: *Są wśród nas ludzie, którzy utrzymują kontakty seksualne z osobami tej samej płci. W jaki sposób nazywa się, określa się te osoby w Pana(i) środowisku?*

Najczęściej podawano takie określenia, jak: homoseksualiści (44%), pedały (25%), lesbijki (11%), zbrojeńcy (9%). Pozostałe kilkadziesiąt określeń pojawiało się jednostkowo. Warto zauważyć, że słowo "gej" (gay) - nowe lansowane określenie pochodzenia anglosaskiego - nie zdobyło popularności (wymieniał je co setny badany).

Postawy społeczeństwa wobec homoseksualistów cechują się dużą spójnością i stałością. Wpływ na nie mają przede wszystkim: wykształcenie badanych, ich wiek oraz siła związku z Kościołem (mierzona częstością uczestnictwa w praktykach religijnych).

Stosunek respondentów do osób uprawiających homoseksualizm daje się opisać w trzech wymiarach⁵. Są to:

- ◆ zachowywanie się z rezerwą wobec tej grupy (stopień, w jakim odczuwana jest ich "inność", "obcość");
- ◆ stosunek do działań wspólnotowych jej przedstawicieli;
- ◆ stosunek do ich aktywności, która może naruszyć fundament społeczeństwa, czyli funkcjonowanie rodziny, wychowanie młodego pokolenia.

Określenie się na każdym z tych wymiarów daje wypadkową, którą jest stosunek jednostki do homoseksualistów.

⁵ Zastosowano analizę czynnikową rotacji Varimax.

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. piłskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. włocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płoćkie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. bielsko-podlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Czy był(a)by Pan(i) przeciwko temu czy też nie miał(a)by Pan(i) zastrzeżeń, aby homoseksualista należał do grona Pana(i) bliskich znajomych? 1 - był(a)bym przeciwko; 2 - nie miał(a)bym zastrzeżeń

(%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	45	45	10	1189
Płeć				
Mężczyźni	45	46	9	542
Kobiety	45	45	10	647
Wiek				
do 24 lat	29	60	11	135
25-34	45	47	8	192
35-44	40	51	9	280
45-54	44	46	10	204
55-64	47	45	8	189
65 lat i więcej	62	25	13	190
Miejsce zamieszkania				
Wieś	46	40	14	472
Miasto do 20 tys.	39	52	9	151
od 21 do 100 tys.	45	48	7	222
101-500 tys.	48	44	7	183
501 tys. i więcej mieszk.	43	52	4	162
Region				
Północny	40	48	13	167
Zachodni	45	51	4	121
Środkowo-zachodni	46	47	7	182
Środkowy	46	45	9	211
Wschodni	47	43	10	112
Południowo-wschodni	51	36	13	193
Południowo-zachodni	41	49	10	203
Wykształcenie				
Podstawowe	53	34	13	470
Zasadnicze zawodowe	47	44	9	301
Średnie	38	56	6	339
Wyższe	24	73	3	79
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	32	61	8	58
Prac. umysł. niż. szczebla	36	60	3	105
Pracownicy fiz.- umysł.	50	47	3	58
Robotnicy wykwalifikowani	43	44	13	110
Robotnicy niewykwalifik.	39	48	13	66
Rolnicy	55	38	7	128
Prywatni przedsiębiorcy	49	49	2	35
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	50	39	10	390
Uczniowie i studenci	19	70	11	49
Bezrobotni	43	47	10	107
Gospodynie domowe i inni	45	36	18	82
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 750 tys. zł	51	35	14	190
750 tys. - 1249 tys.	44	46	10	279
1250 tys. - 1749 tys.	47	45	7	210
1750 tys. - 2249 tys.	39	51	10	194
2250 tys. i powyżej	44	49	8	286
Ocena własnych war. mater.				
Złe	46	43	11	503
Średnie	46	45	9	528
Dobre	40	54	6	158
Zainteresowanie polityką				
Duże	37	57	6	91
Średnie	43	51	5	508
Małe lub żadne	48	38	14	589
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	65	28	7	73
Raz w tygodniu	48	42	11	716
Kilka razy w roku	37	54	8	308
W ogóle nie uczestniczy	35	56	9	92
Poglądy polityczne				
Lewica	44	48	8	257
Centrum	43	49	8	342
Prawica	41	53	6	230
Trudno powiedzieć	50	35	15	359

Tabela 2. Czy, Pana(i) zdaniem, homoseksualistom powinno się zezwalać na adopcję dzieci?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	6	88	6	1189
Płeć				
Mężczyźni	6	89	5	541
Kobiety	6	86	7	648
Wiek				
do 24 lat	9	82	10	135
25-34	7	88	5	191
35-44	7	88	5	280
45-54	5	90	5	204
55-64	6	88	6	189
65 lat i więcej	4	88	9	190
Miejsce zamieszkania				
Wieś	5	86	8	471
Miasto do 20 tys.	7	87	6	151
od 21 do 100 tys.	9	86	4	222
101-500 tys.	4	91	5	183
501 tys. i więcej mieszk.	6	89	5	162
Region				
Północny	5	88	7	167
Zachodni	9	83	8	121
Środkowo-zachodni	5	91	4	182
Środkowy	9	84	7	211
Wschodni	9	85	6	112
Południowo-wschodni	2	91	7	193
Południowo-zachodni	5	90	5	203
Wykształcenie				
Podstawowe	5	86	9	471
Zasadnicze zawodowe	7	90	4	301
Średnie	6	89	6	338
Wyższe	12	85	3	79
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	14	80	6	58
Prac. umysł. niż. szczebla	6	86	7	105
Pracownicy fiz. - umysł.	3	93	4	58
Robotnicy wykwalifikowani	8	86	6	110
Robotnicy niewykwalifik.	9	85	6	66
Rolnicy	6	88	6	128
Prywatni przedsiębiorcy	6	92	2	35
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	4	89	7	390
Uczniowie i studenci	13	79	8	49
Bezrobotni	6	92	2	107
Gospodynie domowe i inni	4	85	11	82
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 750 tys. zł	7	87	6	190
750 tys. - 1249 tys.	6	88	6	278
1250 tys. - 1749 tys.	5	88	7	211
1750 tys. - 2249 tys.	6	87	7	194
2250 tys. i powyżej	7	87	5	286
Ocena własnych war. mater.				
Złe	6	88	7	504
Średnie	6	87	7	528
Dobre	8	89	3	158
Zainteresowanie polityką				
Duże	12	85	3	91
Średnie	5	92	3	508
Małe lub żadne	6	84	9	589
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	3	90	7	73
Raz w tygodniu	5	89	6	716
Kilka razy w roku	7	86	6	308
W ogóle nie uczestniczy	12	79	9	92
Poglądy polityczne				
Lewica	5	90	5	257
Centrum	8	85	7	342
Prawica	7	90	3	230
Trudno powiedzieć	5	87	9	359

Tabela 3. Czy, Pana(i) zdaniem, homoseksualistom powinno się zezwalać na zrzeszanie się w organizacje, stowarzyszenia? (%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	54	36	11	1189
Płeć				
Mężczyźni	58	37	6	541
Kobiety	50	35	15	648
Wiek				
do 24 lat	66	26	8	135
25-34	59	30	11	191
35-44	62	29	9	280
45-54	54	39	7	204
55-64	46	44	10	189
65 lat i więcej	35	45	20	190
Miejsce zamieszkania				
Wieś	42	42	17	471
Miasto do 20 tys.	59	32	8	151
od 21 do 100 tys.	57	36	7	222
101-500 tys.	63	31	7	183
501 tys.i więcej mieszk.	67	27	6	162
Region				
Północny	63	32	5	167
Zachodni	72	18	9	121
Środkowozachodni	53	39	8	182
Środkowy	54	33	13	211
Wschodni	40	50	10	112
Południowo-wschodni	39	41	21	193
Południowo-zachodni	56	37	7	203
Wykształcenie				
Podstawowe	42	42	17	471
Zasadnicze zawodowe	51	41	9	301
Średnie	67	28	6	338
Wyższe	80	17	3	79
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier.,inteligencja	76	18	6	58
Prac.umysł.niż.szczębla	69	27	5	105
Pracownicy fiz.- umysł.	68	27	5	58
Robotnicy wykwalifikowani	55	35	11	110
Robotnicy niewykwalifik.	65	26	9	66
Rolnicy	39	47	13	128
Prywatni przedsiębiorcy	80	16	3	35
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	41	45	14	390
Uczniowie i studenci	79	18	4	49
Bezrobotni	56	36	8	107
Gospodynie domowe i inni	49	30	21	82
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 750 tys.zł	41	40	19	190
750 tys. - 1249 tys.	55	37	9	278
1250 tys. - 1749 tys.	54	36	10	211
1750 tys. - 2249 tys.	52	38	10	194
2250 tys. i powyżej	62	31	7	286
Ocena własnych war. mater.				
Złe	48	39	12	504
Średnie	56	33	11	528
Dobre	62	35	3	158
Zainteresowanie polityką				
Duże	62	34	4	91
Średnie	59	34	7	508
Małe lub żadne	48	38	15	589
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	30	48	22	73
Raz w tygodniu	49	40	11	716
Kilka razy w roku	67	25	7	308
W ogóle nie uczestniczy	64	28	8	92
Poglądy polityczne				
Lewica	64	31	4	257
Centrum	57	36	8	342
Prawica	56	36	8	230
Trudno powiedzieć	42	39	19	359

Tabela 4. Czy, Pana(i) zdaniem, homoseksualistom powinno się zezwalać na pracę w charakterze nauczycieli?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	13	79	8	1189
Płeć				
Mężczyźni	12	82	6	541
Kobiety	14	76	10	648
Wiek				
do 24 lat	21	66	13	135
25-34	15	79	6	191
35-44	17	76	6	280
45-54	10	86	4	204
55-64	10	81	9	189
65 lat i więcej	7	81	12	190
Miejsce zamieszkania				
Wieś	10	80	10	471
Miasto do 20 tys.	15	74	11	151
od 21 do 100 tys.	12	81	7	222
101-500 tys.	15	78	6	183
501 tys.i więcej mieszk.	21	75	3	162
Region				
Północny	12	81	7	167
Zachodni	10	86	5	121
Środkowozachodni	17	74	9	182
Środkowy	17	77	6	211
Wschodni	12	81	7	112
Południowo-wschodni	8	78	13	193
Południowo-zachodni	15	78	7	203
Wykształcenie				
Podstawowe	8	82	10	471
Zasadnicze zawodowe	10	83	8	301
Średnie	21	73	5	338
Wyższe	25	68	7	79
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier.,inteligencja	31	61	7	58
Prac.umysł.niż.szczębla	15	77	8	105
Pracownicy fiz.- umysł.	8	82	10	58
Robotnicy wykwalifikowani	14	73	12	110
Robotnicy niewykwalifik.	12	80	8	66
Rolnicy	6	89	5	128
Prywatni przedsiębiorcy	17	81	2	35
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	9	83	9	390
Uczniowie i studenci	26	62	12	49
Bezrobotni	20	79	1	107
Gospodynie domowe i inni	19	70	10	82
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 750 tys.zł	12	81	7	190
750 tys. - 1249 tys.	12	81	8	278
1250 tys. - 1749 tys.	12	77	11	211
1750 tys. - 2249 tys.	11	82	7	194
2250 tys. i powyżej	18	76	6	286
Ocena własnych war. mater.				
Złe	10	80	9	504
Średnie	14	79	8	528
Dobre	22	74	4	158
Zainteresowanie polityką				
Duże	21	74	5	91
Średnie	13	81	6	508
Małe lub żadne	12	78	10	589
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	6	85	9	73
Raz w tygodniu	10	81	9	716
Kilka razy w roku	18	75	6	308
W ogóle nie uczestniczy	27	65	7	92
Poglądy polityczne				
Lewica	16	80	4	257
Centrum	14	78	8	342
Prawica	16	79	6	230
Trudno powiedzieć	9	79	12	359

Tabela 5. Czy, Pana(i) zdaniem, homoseksualistom powinno się zezwalać na sprawowanie wysokich urzędów publicznych?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	25	63	12	1189
Płeć				
Mężczyźni	23	66	11	541
Kobiety	26	61	13	648
Wiek				
do 24 lat	34	51	15	135
25-34	27	60	13	191
35-44	25	64	11	280
45-54	27	62	11	204
55-64	20	70	10	189
65 lat i więcej	17	68	15	190
Miejsce zamieszkania				
Wieś	17	69	14	471
Miasto do 20 tys.	33	54	14	151
od 21 do 100 tys.	27	63	9	222
101-500 tys.	25	64	11	183
501 tys.i więcej mieszk.	34	55	11	162
Region				
Północny	22	69	9	167
Zachodni	30	62	8	121
Środkowo-zachodni	36	58	6	182
Środkowy	25	60	15	211
Wschodni	15	73	11	112
Południowo-wschodni	18	65	17	193
Południowo-zachodni	25	60	15	203
Wykształcenie				
Podstawowe	17	69	14	471
Zasadnicze zawodowe	22	66	13	301
Średnie	35	55	10	338
Wyższe	33	58	10	79
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier.,inteligencja	36	52	12	58
Prac.umysł.niż.szczębla	36	50	13	105
Pracownicy fiz.- umysł.	33	57	10	58
Robotnicy wykwalifikowani	21	59	20	110
Robotnicy niewykwalifik.	27	62	11	66
Rolnicy	14	76	10	128
Prywatni przedsiębiorcy	24	75	2	35
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	21	68	11	390
Uczniowie i studenci	45	36	18	49
Bezrobotni	23	72	6	107
Gospodynie domowe i inni	23	56	21	82
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 750 tys.zł	17	69	14	190
750 tys. - 1249 tys.	22	68	10	278
1250 tys. - 1749 tys.	26	60	13	211
1750 tys. - 2249 tys.	22	62	16	194
2250 tys. i powyżej	32	58	9	286
Ocena własnych war. mater.				
Złe	22	64	14	504
Średnie	25	64	12	528
Dobre	33	61	6	158
Zainteresowanie polityką				
Duże	34	61	5	91
Średnie	27	63	10	508
Małe lub żadne	21	64	15	589
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	14	71	15	73
Raz w tygodniu	20	67	13	716
Kilka razy w roku	34	57	10	308
W ogóle nie uczestniczy	37	49	13	92
Poglądy polityczne				
Lewica	31	58	11	257
Centrum	27	62	10	342
Prawica	29	64	7	230
Trudno powiedzieć	15	68	17	359